

ELŐFIZETÉS:
Egész évre . . . 6 ft.
Fél évre . . . 3 ft.
Negyed évre 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét illető küldemények a szerkesztőnek, anyagiak a laptulajdonosnak küldendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DÍJ:
egy 1 hasábos petit sor 10 kr.,
többszöri hirdetésnél olcsóbb.
Nyiltér sora 25 kr.
Bélyegdíj minden hirdetésnél
30 kr.

A hirdetések Bittermann Nándor könyv- és könyvnyomtatás-üzemében és a szerkesztőnél fogadtatnak el.
Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

Vármegyénk népoktatásügye.

Zombor, 1895. október 21.

Vármegyénk tanfelügyelősége igen érdekes statisztikai adatokat bocsájtott rendelkezésünkre Bács-Bodrogh vármegye népoktatási viszonyait illetőleg. A statisztikai adatok világos képet nyújtanak arról, hogy népoktatásügyünk milyen színvonalon áll jelenleg, az által pedig, hogy összehasonlítva képet ad a múlt és az ideai tanév népoktatási viszonyai között, elébünk tárja az örövendetesen tapasztalható haladást.

A népoktatásügy fejlesztése és tökéletesítése egyik legfőbb érdeke a modern állami életnek. Az állami létet annyira veszélyeztető különféle szocialisztikus tanok ellen a leghatásosabb orvosság az, ha az állam, a kormány oda törekszik, hogy a nép szellemébe világosságot öntsön, a nép lelkületét, gondolkodásmódját, észjárását felszabadítsa a tudatlanság rabláncai alól. Józan gondolkodásmódra van a népnek szüksége, hogy ez által védőpajzsral rendelkezék a fanatizálás ellen. Csak így tudja megkülönböztetni a helyest a helytelentől, a jót a rossztól; így tudja megérteni kötelességeit s könnyen belátja, hogy a lehetetlent lehetővé nem egy könnyen lehet átváltoztatni; olyan tanoknak sem lesz majd a híve, amelyek az állam érdekeivel együtt egyuttal magának a népnek érdekeire is vészt hozók.

A népámitók, ha fanatizáló működésüket, amely különben mindenkoron az önzés bélyegét viseli magán, néha csekély siker koronázza is, csak a nép tudatlansága folytán értek célt. Ezért roppant szükséges, hogy a népoktatásügy lépésről lépésre nagyobb tért hódítson s helyes irányban fejlesztetvén, áldást hozó gyümölcseit megteremje a nép legalsóbb rétegeinél is.

De különben a testvériség és egyenlőség magasatos elveinél fogva már pusztán a humanizmus szempontjából is oda kell törekednünk, hogy a népoktatást minél nagyobb tökélyre emeljük. — A humanizmus parancsolja, hogy a velünk egyenlő embertársainkat ne hagyjuk tudatlanságban.

A magyar kormányoknak mindig egyik legfőbb gondját képezte — az anyagi képesség keretein belül — a közoktatásügy s így tehát természetesen a népoktatásügy is. Igen természetes, hogy egyszerre nem lehetett és nem is lehet

megteremteni a legtükéletesebb állapotokat, miután az állam anyagilag más több irányban is nagy mértékben igénybe van véve. A fokozatos fejlődés azonban évről-évre tapasztalható, úgy annyira, hogy népoktatásügyünk jelenlegi állapota már nem sok pótolni valót kíván.

Átérve specialiter a mi vármegyénk népoktatásügyi állapotára, az előttünk fekvő statisztikai adatok alapján a legnagyobb örömmel konstatáljuk, hogy épen nem vagyunk hátra az országban általánosan tapasztalható állapottól, hanem ellenkezőleg, népoktatásügyünk sokkal előrehaladottabb színvonalon áll, mint az országnak sok más megyéjében.

Vármegyénkben igen kevés az állami iskola. Mindössze alig van tíz, a többi mind felekezeti vagy községi iskola. Vármegyénk összes iskoláinak száma: 477, egygyel több, mint a múlt iskolai évben. Ezen iskolák közül 175 róm. kath., 93 községi, a többi más felekezeti és állami. Három felső népiskola és 19 polgári iskola kivételével a többi elemi iskola.

Az összes iskolákban 1107 tanító működik; a múlt évben 35-el kevesebb tanítónk volt. A tanköteles gyermekek száma szintén szaporodott, a mi a szigorú ellenőrzést bizonyítja. Az ideai tanév tanköteleseinek száma 149,298, 2624-el több, mint a múlt évben. Ezen tankötelesek közül csak 1742 gyermek járt középiskolába, a többiek mind népiskolai oktatásban részesültek. Érdekes a tanköteleseknek anyanyelvi és vallási statisztikája. Anyanyelv szerint van magyar: 62,697, német: 39,709, szerb: 27,147, bunyevác: 12,290, tót: 5507, ruthén: 1948 tanköteles. Vallás szerint van római kath.: 97,868, gör. kel.: 27,147, ágostai: 13,174, református: 4999, izraelita: 4128, gör. kath.: 1982 tanköteles.

Az összes óvintézetek száma vármegyénk területén 85 (ezek közül 53 kisdudóvoda) a tavali 75-el szemben. Az óvintézetek felállításában azonban most még folyamatban van s így rövid 1—2 év múlva bizonyára minden községben lesz már — némelyikben talán nem is egy — óvintézet. Az óvodakötelesek száma 46,854. Az óvónők és dajkák száma összesen 155.

Az összes népiskolák és óvintézetek fenntartási költségei az ideai tanévben 879,124 ft, amely összegből a népiskolákra esik 835,344 ft, a többi az óvintézetekre.

Ezek az adatok tüntetik fel nagyjában vár-

megyénk népoktatásügyi viszonyait. Az adatok maguk beszélnek s világossá teszik előttünk, hogy népoktatásügyünk erősen halad. Ha azokhoz a fenti öröndetes adatokhoz hozzá számítjuk még azt, hogy tanítóink közül alig 20 nem okleveles, a többi mind oklevéllel bíró, képzett egyén, a helyes tanítás felől is teljes megnyugvást szerzettünk magunknak.

Vármegyénk illetékes közigazgatási hatóságai s tanfelügyelőségünk igazán a legteljesebb elismerést érdemlik, hogy ritka gondoskodásuk és szigorú intézkedéseik folytán a fenti öröndetes állapot konstalálható.

Híndy.

A testi épség és az egészségtan.

— A róm. kath. tanítók ez évre kitűzött tétele. —

Irta: Fábás József.

(Vége.)

Helyes és tökéletesen igaz az — így ír dr. Berzevicsy Albert — hogy a testedző játék a testgyakorlat minden nemei között a test- és lélekképzés legtöbb momentumát egyesíti magában, az izmok legtöbb oldalú munkája mellett képezi a jellemet, midőn kitartásra, türelemre, figyelemre, önuralomra, sőt önálrendelésre s ez által önzetlenségre és önfeláldozásra is szoktat; de egyúttal frisseségre, lélekjelenlétre, tett- és akaraterepre edz s lecsiszolja a természeti hibákat. Másrészt jótékonyan képezi a kedélyt, midőn a tanulók s játékok vezető tanítók között szívesebb viszonyt létesít, közzötlik a szeretet kötelekét hozza létre, a tekintély és figyelem képesének meglazulása nélkül.

1883-ban tartott országos tanítógyűlés is elismerte a játék nagy horderejét, sőt az erre vonatkozó határozatokat a közoktatásügyi miniszter is jóváhagyta.

Ma már teljes tudatával vagyunk annak, hogy a játék a gyermek egyéniségének legjobban megfelelő testgyakorlat. Már a szülei háztól hoz magával néhány játékot s ha azt az iskola kibővíti, helyes irányba tereli, ugyanazt teszi, mint a mikor a családból hozott értelmi ismereteit rendezzi, tovább fejleszti.

Felméri Lajos, ki egyike volt azoknak, a ki leg-többet harcolt szóval és tollal a játékok érdekében, azt írja, hogy a kitartó tanulásra a legjobb előkészület az egészséges játék. — Ha tehát azt akarjuk, hogy jó tanuljanak növendékeink, tanítsuk meg őket jól játszani. Avagy ki nem tapasztalta azt a friss felfogást, a melyet növendékeink tanusítanak egy-egy sikertilt órák utáni játék után? Figyeljük csak meg mily elégedett, örömteli arccal jönnek be az iskolába egy-egy játék óra után növendékeink. A ki tud a gyermekek arcáról olvasni, onnan olvassa le a legmeggyőzőbb érveket a társasjátékok fontosságára vonatkozólag.

Az angolok, franciák már régóta tisztában vannak azzal, hogy a játék nemcsak a testi, de az erkölcsi művelődésnek is nagy elősegítője, sőt a nemzeti munka-

A „BÁCSKA“ tárcája.

Ülögöny barátomnak.

*Beteljesült hát lelked álma,
Tavasvirágos reggelen!
Álmidban fent a mennyben jártál,
S azt megtaláltad ide lenn.*

*Te nem hittél a boldogságban,
Azt mondtad, az csak képzelem;
S hívővé tette a hiteltlent —
A mindenható szercelem.*

*Templom lett lelked, s áll az oltár
Az Úr állítá azt belé;
Utad ki van immár jelölve
A boldogság, az üdv felé!...*

*Neked most csak haladnod kell...
Előtled tiszta égi fény —
Aranyugári nap ragyog
Boldogságod derült égen.*

Bolváry Géza.

EGY SZERENCSETLEN EMBER.

Irta: Aliquis.

Az elmúlt nyáron Balatonfüredre utaztam. Budapest körül egy rokonszenves külsejű, szomorú arcú fiatalember szállott be kupémba. Valami könyvet vett elő, s abban lapozgatott ide s tova. Néha-néha körül-

jártatá szemeit utításaimon, majd, hátradülve ülőhelyén, hosszasan szemlélte engem, ki vele ép szemközt ültem. Aztán lebecsátotta az ablakot, s kitekintett a repülő vidékre.

Ábrándos tekintettel nézett szét a mindinkább sötétedő vidéken.

... A tájakra csöndes alkony borult, a vonat nyomán húzódó füstfellegben már látszottak a röpködő tüzziporkák. Néha egy-egy keskeny fényszalag buzdódik a homályban a vonatöltés mellett. Kicsiny mocsarak voltak ezek; apró, erőtlén hullamai oda-oda verődnek a kavicsos partokhoz, de gyenge esobogását nem lehet hallani: elnyomja azt a vonat dübörgő robaja.

A nyitott ablakon keresztül beáramló levegő kezdett éles, füstszagú lenni; a vasutvonal mellett felállított távirtdaoszlopok mindinkább elhomályosodnak, mar csak alig látszanak... megkezdődött az éj!

Említett utításom becsukta az ablakot, áthuzta a pislogó lámpa körül a vászonburkot, miáltal a kupében bágyadt félhomály keletkezett. Utításaim egymásután bóbiskolni kezdtek, én pedig hátravettem magamat ülőhelyemen, egy illatos cigarettára gyújtottam és elméláztam a bodor füstfelhőkön. Jó darabig ültem így tétlenül, csak nagy önmegtágadás-al tartva nyitva lecsukló szemeimet, midőn egyszerre egy kéz érinté vállaimat.

Meglepetten tekintettem föl, s ismeretlenemet láttam magam előtt, kinek mélabus arca már előbb felkeltette rokonszenvemem.

— Néhány szót szeretnék önnel váltani, ha megengedi — mondá, s igenlő válaszomra tovább beszélt:

— Uram, az én életem nagyon, kimondhatatlanul nagyon szomorú. S higgye el, oly jól esik nekem, ha néha egy érezni tudó szív előtt kiönthetem szívemnek fájdalmát. Ön komoly, nemes gondolkodású férfinak látszik s ha terhére nem leszek, elmondom önnek életemnek történetét.

Érdeklődni kezdtem a bús ifjú sorsán s én magam kértem meg, ha lenne szives elbeszélni életét. Erre ő körülnézett a homályos kupé utasain, kik már mind-

nyáján elszunnyadtak, átengedve magukat a természet követeléseinek s aztán felembajolt s halk hangon beszélni kezdett:

— Fiumében születtem. Szüleim gazdag, előkelő polgárok voltak. Eleinte a katonai pályára készültem, le is tettem a tiszti vizsgát, de nemsokára meguntam a léha katonaeletet, lemondtam rangomról s földbírtokossá lettem. Szeretett jó szüleim nemsokára elbaltak, én pedig Budapestre utaztam. Itt ismerkedtem meg Tiborcz Adrienne-vel.

Oly tökéletes szépséget még sohase láttam, mint Adrienne volt.

Mit mondjak róla? Hogy szép volt? — Az kevés!... Hogy tündér? — Az talán sok lenne... Képzellen uram magának egy szőke, eszményien szép gyermeket, akinek epedő nagy kék szemeit sűrű, fekete szemöldökök árnyalják, aki oly könnyedén járkal, mintha csak egy aranyos lepke volna, akinek szemeiben a jóság és szelidség mámorító kifejezése mosolygott s egész arca azon mennyei derültséget tükrözé, melyet Raphael „Madonnáinál” méltán bámulunk.

Huszonhat éves voltam ekkor uram s most lettem életemben először igazán szerelmes. Nem akarom untatni ismerkedésünk részleteivel, csak a legszükségesebbeket mondok el. Látna, hogy Adrienne tetszését megnyertem, megkértem kezét. Talán fölösleges is mondanom, hogy megkaptam.

A mézesbeteket a Balaton kies fűrdőhelyén töltöttük. Adrienne-nak annyira megtetszett a vidék, hogy én részünkre egy festői fekvésű kis kastélyt vásároltam, s itt laktunk egészen szerelmünknek élve. Nem látogattunk el sehová, nem kerestük az emberek társaságát. Csak vadászgatni jártam el olykor-olykor a környékre.

Két évet töltöttünk itt el kimondhatatlan boldogságban. Egyik nap ismét vadászni indultam. Jó messzire távoztam el kastélyunktól, a Balaton partja felé, a nádasba, hol kimondhatatlan sok szokott lenni a szárnyas vad. Ez egyszer egyet se találtam. Egyszer fölrepült előttem egy gyönyörű kócsag. Rásütöttem fegyveremet,

Kijelölések. A zombori kir. pénzügyigazgatóság kijelölő bizottsága f. évi október hó 20-án tartott ülésében megejtette a kijelöléseket az igazgatóságnál megfűresedett pénzügyi fogalmazói és állami végrehajtói, ugyisint a zombori kir. adóhivatalnál turesedésben levő adóügyi állás betöltése tárgyában.

Polgári házasság. Zentán folyó hó 15-én történt meg az első polgári házasság; ekkor kelt egybe Frank József takarékpénztári tisztviselő Auspitz Paula kisasszonnyal. Az ifjú pár ugyanazon egyházilag is megadott frigyét a zentai püspökében.

Orvtámadás. Petrovoscillón Horváth Pál (gyevi) lebölt Jánost — a kivel régebbi idő óta ellenséges viszonyban volt — mikor az estefelé baba ment, hátulról orozva megtámadta és fején súlyosan megsebesítette. A sebesült egy közeli házba ment, a hol bekötötték sebeit. Horváth bekísértetett az ó-becsei járásbíróhoz börtönébe.

Polgári házasság. O-Becsén az első polgári házasság szombat volt. Kékits György és Mátis Julianna léptek házasságra. Az első házasságkötésen sokan jelentek meg, köztük a járásbíró és a szolgabíró is néhány tagja.

Pótvásár Sztaniscon. Sztanisics község nov. hó 10-re pótvásárt kér. Evégből a vele szomszédos községekhez fordult bejegyezésért. Zombor, mint szintén érdekelt község, azt válaszolta, hogy abba nem egyeztet bele, hogy nov. hó 25. előtt tartassék pótvásár, mert nov. 25-én Zombornak lesz a rendes őszi vására. Abba azonban bejegyeznek, hogy nov. 25-ike után bármikor tartassék az.

Eljegyzés. Forkly Vidor, bikityi gyógyszerész eljegyezte Tessenyi Margit kisasszonyt Süködről.

Öngyilkosság. A mult héten Tamáska Pál újvidéki kanászbotjár pisztolyal főbe lötte magát. Tettének oka, hogy félkezű léte nem vált be katonának.

Új gőzhajózási vállalat. Ferenc-csatorna gőzhajózási részvénytársaság cég alatt Budapesten új vállalat alakult 480 000 frt alaptőkével a Ferenc-csatornán, a Dunán és ezekkel összeköttetésben levő vizeken való hajózás és ezzel összefüggő üzletek folytatására. A társaság egyelőre csak a Ferenc-csatorna terjeszti ki működését.

Anyakönyvi felügyelő kizárása. A kormány — mint értesítünk — az anyakönyvi felügyelő kizárását legközelebb szaporítani fogja. A szabadkai anyakönyvi felügyelőnek valószínűleg két részre lesz osztva, melyeknek székhelyei Szabadka és Szeged lesznek.

Gyöngédtelen férj. Viskovics Iszák bács-petrovoscillói lakos folyton perpatvarban élt a feleségével és bizony nem ment ritkaság számba, ha tetleg is bántalmazta az asszonyt. A napokban is összerelkedtek valamin, mire a dühös férj kést ragadva, üldözőbe vette az asszonyt és több helyen megszurta. A feldühödött embert a szomszédok fékeztek meg.

Koresmai verekedés. Mult vasárnap O-Becsén verekedést rögtönöztek a legények a Stolez-féle koresma-helyiségben. Alig ért véget a tánc, már is összekaptak valamin a táncosok és ugyancsak osztoztak egymásnak az ütőket. A verekedésben résztvettek: Tóth Mihály, Nagy Mihály, Kovács Béla és Vincze (buszka) Varnyú József, Németh Gergő stb. A csatát legelső sabb sebesültje Varnyú József lett, akit baloldalon mélyen megsértett a bicska. A verekedők át vannak adva a bíróságnak.

Színház. Fűredi Károly színtársulata e hó 18-án Bajára érkezett és szombaton kezdte meg előadásait „A citerás”-sal. — Bajáról a társulat városunkba érkezik.

Tanítónő választás. Bajmokon Preszburger Terézia tanítónőnek választották meg.

Szaj- és körömfájás. Zentán a szarvasmarhák között a szaj- és körömfájás járványszerűleg pusztit. A hatóság a legmesszebb menő óvintézkedéseket tette meg a baj elhárítására.

Takarékpénztár. A zentai keresztény takarékpénztár átalakult zentai ipar- és gazdasági takarékpénztár részvénytársasággá. Igazgatója, mint eddig, Vartus Alajos.

Lopások. Petrovoscillón a sötétebb éjek beálltával sűrűn fordulnak elő lopások. E hó 14-én Fekete Pál szállásáról tűntek el az összes libái, pedig szép csapat volt, számszerint 36 drb. Milon Mihálynak pedig a lovait vezették el, de a rendőrség azt még idejekorán észrevette s a tolvajokat megszalasztva, visszaszármaztatta a lovakat.

Pályázat. Pályázat van hirdelve járásbírói állásra a topolyai kir. járásbírósnál.

Pályázat. Pályázat van hirdelve aljegyzői állásra a zombori kir. törvényszéknél.

Pályázat. A cs. és kir. 4. hadtestparancsnokság J. 7221. számú rendelete folytán következő alapítványra pályázat tétetik közhírré: „Magyarország biboros Primása” névű viselő alapítványra, melynek évi 8 frt 40 kr. élvezete van s melyre szegény katonák (örmentől lefele) árvái pályázhatnak. Ezen alapítvány elnyeréséhez szegényeségi és orvosi bizonyítvány csatolandó és az így felszerelt folyamodványt legkésőbb 1896. január hó 1-ig a cs. és kir. 23. számú hadkiegészítő parancsnoksághoz nyújtandó be. Bővebb értesítés a cs. és kir. 23. hadkiegészítő parancsnokság irodájában nyerhető.

Szerencsétlenség. Szenttamáson egy háztető készítésénél a munkát teljesítő ács megcsuszott és oly szerencsétlenül esett le, hogy azonnal meghalt. A szerencsétlenül járt dolgos embert nagy részvét mellett temették el.

Sztrájk. O-Becsén a Ferenc-csatorna torkolatánál dolgozó munkások a mult héten sztrájkoltak. Felmondták a szolgálatot s nem dolgoztak, mert keveselték a köbméterenként fizetett 25 kr. díjat.

Tűz. A lefolyt héten Szent-Tamáson két tüzeset is volt. Az egyik a szálláson Pivnicsei Jevremnél, a hol 40 öl szalma, továbbá pelyva, kukoricaszár és takarmány égett el. — A másik tűz benn a városban volt. Kátyánszky Lázárnak 8 öles nádtetejű istállója borult lángba. A jószágokat sikerült kimenteni.

Úti fedanyagok átvétele. A megyei közutak fedanyagának szokásos átvétele Robeim K. vállalkozótól a mai nappal megkezdődött. Legelőbb a zombor—sz-tamási utvonala kerül a sor. A bizottság, mely Mikosevits Kanut th. főjegyző, Hoffmann Frigyes kir. főmérnök, dr. Rátai József bizottsági tagból áll, tegnapi kezdte meg ezen utvonala vizsgálatát s a fedanyagok átvételét.

Marhavész. Apatinban a szarvasmarhák között a ragályos szaj- és körömfájás ütött ki.

Hamis ezres. A „F. L.” írja a következőket: Egy szegényes szabadkai gazda ember keservesen meglakolt azért a tájékozatlanságért (a mi bizony nem is biba, csak szerencsétlenség), hogy nem ismerte az ezer forintost. Valami Fekete Vera nevű furtangos tolvaj egy csikót, 16 birkát és 18 sertést vett tőle, s adott mindezekért — egy a forgalomból már rég kiment sorsjegyet, a min ott pompázott az ezres szám. Elhitette a szegény emberrel, hogy az a cifra papiros ezer forint; s mert a lábas jószág mindössze 530 frtba került, a visszajáró pénzért holnap még eljön. Persze nem jött el; a kárvallott szabadkai ember panaszára most országosan körözik.

Emberölés kísérlete. Zsombori Márton bajai lakos a vasutól szökött kijárni a szőlőjébe, de mivel ezt Rasztig Péter pályáról megtiltotta, ellenséges indulattal viseltetett irányában és ő sem akarta megtérni azt, hogy Rasztig a teheneit az ő szőlője mellett hajtsa el. Folyó hó 12-én d. u. 4 óra tájban Zsombori forgópisztolyt tartva a kezében, a szőlője előtt dolgozó Rasztig pályáornek azt mondta: Ha még egyszer a szőlőm mellett hajtod el a teheneid, agyonlövöldözöm és azután téged is, mire Rasztig azt felelte: miért löne engem agyon? Erre Zsombori 4 lépés távolságról Rasztigra lött és a golyó a pályáor jobb füle mellett sivitott el. Emberölés bűntettének kísérlete miatt Zsombori a kir. járásbírósnak adatott át.

Birtokos gazdák figyelmébe. Van szerencsém a vármegyei birtokos, bérlő és gazdatiszt urakkal közölni, hogy néhány feleséges végeztet paraszt emberem még elhelyezésre vár s amennyiben valaki azt óhajtaná, hogy a szolgálatra reflektált személyes bemutatkozás vegett küldjem hozzá, kérem kell az utiköltségre is bizonyos előleget küldeni, miután az a szegény ember bizonytalanság nem rendelkezik annyival, hogy a sajátjából oda s vissza mehessen. — Használólag van 4 kintű irásu, a magyar és német nyelvet szóban és írásban bírom ifjüm, kik a gazd. kettős könyvvitelben teljesen jártasak; ezek nőtlenek s igen szerény díjazás mellett azonnal szolgálatba lépni hajlandók. — A tél folytatán megkezdjük a téli tanfolyamok tartását is oly módon, hogy a jelentkezők mostantól kezdve tavaszig itt tanulnak, tavaszkor vizsgát tesznek s a bizonyítvány kiadása kor haza mennek a dolgok végzésére. Igen rövid intézkedés lesz ezen téli tanfolyam tartása a kisgazdáknak, kik maguk és gyermekeik a tél folytatán ismereteket gyűjtve, hasznosan értékesíthetik a téli hosszú estéket. — Ugy a fentebbi, mint ezen utóbbi tárgyban bárkinek is készséggel szolgálok bővebb értesítéssel. Szobonya Bertalan, az adai m. kir. földmives iskola igazgatója.

Helyreigazítás. Felkértem a következő sorok közlésére: Tisztelt szerkesztőség! Becces lapjának folyó évi október hó 15-én megjelent számában „Itallhamistó regaleberlő” felirat alatt megjelent közlemény folytán van szerencsém felkérni, miszerint az alábbi helyesbítést közzétenni sziveskedjék. Téves mintha *pinómban* gyanus pálinka találatot volna. Dr. Thim József járásorvos ur vizsgálata csakis az *irodalmiság* gomben talált két liter pálinkát tartalmazó üvegre terjedt ki. Ezen pálinkát is csak *kisérletezés* céljából készítettem rektifikált spirítusz, víz és törkölypálinkából. Minthogy pedig maga a járásorvos ur a végtárgyalás alkalmával deponálta, hogy ezen most említett anyagok a pálinkakészítéshez felhasználhatni szoktak nemcsak, hanem még a rektifikált spirítusz felhasználása is meg van engedve, ugyanazért az a körülmény, hogy a vegyvizsgálat által a megvizsgált pálinkában az anyalkohol, chlor és kén-sav előfordulása gyenge nyomokban konstátált, csak arra enged következtetést, hogy ezen alkatrészek, melyek egyébként, miként a végtárgyaláson szintén megállapított, önállóan nem fordulnak elő — már az általam jóhiszeműleg beszerzett fenti anyagokban tartalmaztattak. Megjegyzem egyébként, hogy jogi képviselőm által a per megújítása iránt a kellő lépéseket már megtettem és ez az oka annak, miért nyugodtam meg az elsőbírósi ítéletben. Kelt Sztaniscon, 1895. évi október hó 18. n. Tisztelettel Hubert Áron.

Váli Endre contra Rác György.

Érdekes végtárgyalás volt tegnapi zombori kir. törvényszék előtt. Már a vádlott egyénisége is köleszött a végtárgyalásnak érdekességét, a mennyiben vádlottként Rác György megyei virilista, kulai földbirtokos állt a törvényszék sorompói előtt s ezen meglehetősen képviselve volt a hallgatóság között a kulai intelligencia, de nem kevésbé emelte a tárgyalás érdekességét az, hogy a védő tisztet ezuttal ismét Polónyi Géza teljesíté, a mi okul szolgált ismét arra, hogy a hallgatóság másik részét a helybeli jogászközönség tegye ki.

Az ügy előzményei röviden a következők: Váli Endre kulai kincstári ispán ellen Rác György egy ízben azt a vádat emelte Ivády Gyula pénzügyminiszteri tanácsos előtt, kinél egy hivatalos ügyben járt, hogy ő a kincstárral szerződésben álló felekkel szemben visszaéléseket követ el. Mikor aztán a miniszteri tanácsos figyelmeztette Rácot, hogy ily súlyos természetű vádat csak praecizirozva és konkrét esetek előadása mellett lehet egy kincstári tiszt ellen emelni, Rác György vádját írásban foglalta s abban nevezett esetet is felemlítve, átadta a miniszteri tanácsosnak, kérve azonban őt, hogy nevét hallgassa el. E lefelben az foglaltatik, hogy Váli Endre felesége révén a pivnicai földvételből 10,000 frt haszonra tett szert. E vád alapján megindították Váli Endre ellen a vizsgálatot saját felettes hatósága részéről, de az eljárást beszüntették ellene.

Váli Endre csak akkor tudta meg, hogy feljelentője Rác György, s ekkor aztán panaszt emelt ellene rágalmazás miatt.

Ez ügyben megtartott vizsgálatot egy kellemetlen incidens zavarta meg. Rác György ugyanis tagadván a panasz beadványon látható aláírásnak az ő kezétől való származását, a vizsgálóbíró az aláírásnak szakértő által leendő megvizsgálását rendelte el, de mikor azok a szakértői szemlélt fogantatitani akarták, arra a kellemetlen tapasztalatra jutottak, hogy a szemle tárgyát képező aláírás tentával áthuzgálva teljesen olvasatlanná van téve.

Emiatt aztán megindították az eljárást Rác György és a kulai járásbíró és alkalmazottja ellen, de a vizsgálat nem nyújtván semmi bizonyítékot, a törvényszék ez irányban a vizsgálatot beszüntetett, míg Rácot rágalmazás miatt vád alá helyezte.

A mai végtárgyaláson Dalmay Pál törv. bíró elnököl, mint szavazóbíró pedig Sztokjovits György törvényszéki és Sántha Ármán albíró fungáltak. Jegyző dr. Schmidt volt. A vádhatóságot dr. Kardoss Kálmán kir. ügyész képviselte, védőként pedig mint említettük Polónyi Géza budapesti ügyvéd jelentkezett.

A végtárgyaláson mindenkélt panaszos Váli Endre kincstári ispánt hallgatták ki. Előadja, hogy Rác neki régi haragosa, mert egy a kincstárral kötött szerződés aláírásakor Rác a szerződési pontozatokon akart valamit változtatni, ezt azonban ő nem engedhette meg, mert hatáskörébe nem tartozott.

Polónyi védő: Mondja meg mennyi az ön évi jóvedelme.

Panaszos: Erről én nem tartozom védő urnak számot adni.

Polónyi kéri a törvényszéket, hogy magyarazzák meg panaszosnak, hogy igen is ő a kérdésekre válaszolni tartozik.

Elnök ez irányban figyelmezteti panaszost.

Panaszos aztán elmondja, hogy 600 frt készpénz fizetése van, szabad lakása és egyéb mellékjöveldelme. A pivnicai kincstári birtokot dr. Váli Emil ügyvéddel közösen az ő neje vette meg, s mert neje később a vételtől elállott, azon jogok egyenértékű, melyekről lemondott, fizette neki Váli Emil dr. a kérdésben forgó 10,000 forintot.

Polónyi védő: Igy hát elismeri panaszos, a hogy ezen vételnél nejeének tiszta haszna volt.

Panaszos: Igen.

Védő: A 10,000 forint az ön kezéhez fizettetett-e?

Panaszos: A pénzt nóm vette fel, de férje vagyok, s így természetesen nekem adta át.

Következett aztán Ivády Gyula miniszteri tanácsos, ki előadja, hogy 51 éves, róm. kath., pénzügyminiszteri tanácsos, s mint ilyen az állami javak eladása főosztályának vezetője. Rác Györgyöt onnan ismeri, hogy egy birtokvétel alkalmából nála járt s ez alkalommal előadta, hogy a kulai kincstári ispánjánál in-korrektuséget észlelt. Vádjának írásban leendő beadására szököltötte fel Rácot, mire Rác egy legközelebbi alkalommal a bűnjelként szolgáló beadványt adta át neki s ezt ő maga iktattatta be, az ugyanazonosságot tehát határozottan állíthatja. Ennek folytán az államtitkárral értekezve, dr. Perleberg Arthur miniszteri osztálytanácsost küldte ki a vizsgálatnak Váli Endre ellen való meg-ejtésére, ki magát Rác Györgygel érintkezésbe téve, a vizsgálatot megejtette, de semmi fegyelmi vétséget megállapíthatni nem tudott.

Rác György védekezése az, hogy a bűnjelként elfekvő levél (mely nem tőle ered) nem azonos azon levéllel, melyet vádlott tényleg irt és átadott s melyben vádlott szerint sértés nem foglaltatik, csak azon való tény, hogy Váli Endre 10,000 frt hasznot szerzett — s ezen állításért a teljes felelősséget elvállalja. De nem a bűnjel képező levélért, mely nem tőle ered s a melyben becsmerlő és sértő kifejezések foglaltatnak.

Ivády miniszteri tanácsos kihallgatása után hosszú és jogi momentumokban igen érdekes vita indult meg a kir. ügyész és védő között arra nézve, hogy a valódiság bizonyítása megengedessék-e s illetve az e kérdésben hivatkozott tanúk kihallgatassanak-e vagy sem. A kir. ügyész azon szempontból, hogy a vádlott tagadja a bűnjelként elfekvő levélnek tőle való származását, ezt a nála megszokott erős érveléssel és kitérő ékesszólással ellenezte, míg Polónyi eloquenciájának egész hatalmával annak bebizonyítására törekedett, hogy a valódiság bizonyítása megengedendő. Dél elmult már, midőn az elnök kihirdette a törvényszék határozatát, mely a valódiság bizonyításának helyt adott.

A delután folytatott végtárgyaláson tehát ennek a bizonyítását kezdték meg Váli Emil dr. tanu kihallgatásával. Váli Emil tanu előadja, hogy a pivnicai állami birtok megvásárlásának idején neki Váli Endre kincstári ispán adta, de neki nem levén elég pénze, egyharmad-részen Váli Endre feleségét társul fogadta, később azonban őt 10200 frt tiszta haszonnal az üzletből kiel-gitette. A birtokot 1891. évben 78,000 frtért vette, rövidre rá a földhitelintézet 150,000 frtra becsülte, ő azonban az ingatlan értékét most 200,000 frtnál is többre tartja.

Dr. Ormay Kálmán községi orvos, dr. Igalits Vazul kir. aljárásbíró és Dosztig József községi jegyző kihallgatása s egyes vizsgálati iratok felolvasása után esti hat óraker megkezdődtek a perbeszédék s talán mondanunk sem kell, hogy a törvényszék végtárgyalási termét szintülig megtöltő intelligens közönség mindvégig tesztül figyelemmel kísérte e szellemi harcot. Az ügyész vádját fentartotta, míg Polónyi vádlott felmentése mellett érvelt.

A törvényszék esti fél kilenc óraker kezdett ítéletének meghirdetéséhez, a melyben Rác Györgyöt felmentette ugyan a btv. törv. 260. §-ban meghatározott rágalmazás vétségének vádjá alul, de a btv. törv. 261. §. bv. ütköző becsületsértés vétségében mondta ki vétkesnek, s ezért 300 frt pénzbüntetés és behajthatatlanság esetén 30 napi fogház büntetésre ítélte, s a költségek viselésére kötelezte.

Vádlott, védője, a kir. ügyész, ugy magánpanaszos és képviselője felebbezést jelentettek be.

Felolós szerkesztő:

Dr. BALOGHY ERNŐ,

köz- és váltó-ügyvéd.

Laptulajdonos és kiadó

BITTERMANN NÁNDOR.

HIRDETÉSEK.

Pályázati hirdetemény.

Pivnica községben megfűresedett 100 frt évi fizetéssel javadalmazott szülésznői állásra pályázat nyitattik. Folyamodók a szülésznői oklevéllel s a szláv nyelv ismeretét tanusítói bizonyítvánnyal felszerelt kérvényeiket **november hó 15-éig** uálam nyújtásuk be Hódásághon, 1895. évi október hó 17-én.

Hipp Dezső,

szolgabíró.

Hirdetmény.

Ó-Kanizsa mezőváros gyümölcsfaiskolájából eladatni fog 20,000 (huszezer) darab legjobb faj, különböző, három-négy éves szép koronájú **gyümölcsfa**, — darabonként 20—30 kr-ával.

Ó-Kanizsán, 1895. évi október hó 14-én.
Mihály Sándor, közs. I. jegyző. **Raffay János,** közs. bíró.

2505. szám.
 kig. 1895.

Árverési hirdetmény.

Szonta község elüljárósága részéről ezennel közhírré tétetik, hogy a község mint erkölcsi testületnek tulajdonát képező Szonta községi 163. ö. i. szám alatti jól berendezett koremai épület melleképületeivel együtt 1896. évi január hó 1-től 1898. évi december 31-ig terjedő időtartamra **folyo évi október hó 30-án délelőtt 9 órakor** Szonta községbázánál megtartandó nyilvános árverésen évi 400 frnyi kikialtási ár mellett a legtöbbet ígérőnek bérbe fog adatni. Árverési feltételek a községi jegyzői irodában az érdekeltek által megtekinthetők.

Szonta, 1895. évi október hó 12-én.
Thurszky János, jegyző. **Zlatár Ferenc,** bíró.

Házeladás.

Turián (Bácsmegeye, Ferenc-csatorna mellett) egy ház szabad kézből adatik el, mely a főutcában, sarkon és a község közepén áll. — Minthogy az épület minden kényelmességekkel bír, mindentélel üzlet folytatásához, de különösen bolti, italmérési és gabnakereskedési üzletnek megfelelő.

Vételi feltételek a tulajdonostól nyerhetők.

Kirjakovits Izidor

2—1 tulajdonos **Turia**, Bácsmegeye.

1881. szám.
 közig. 1895.

Pályázati hirdetmény.

Bács-Vaskut községében lemondás folytán megüresedett, 300 frt havi utólagos részletkebeni évi fizetéssel javadalmazott gyalogrendőri állásra ezennel pályázat iratik ki.

Ezen állásra csak oly egyén alkalmazható, aki:
 a) magyar honpolgár;
 b) védkötelezettségének eleget tett, de 60-ik élet-évet el nem érte;
 c) feddhetlen előéletű és erkölcsű;
 d) teljesen egészséges;
 e) magyarul írni, olvasni tud és a községben divó német és szerb nyelvet bírja.

Pályázati kérvények fentiek szerint okmányolva, alulírt elüljárósághoz **folyo évi október hó 25-éig** benyújtandók.

A megválasztandó rendőr teljes ruházatát szerelvényeken kívül sajátjából tartozik fedezni.
 Kelt Bács-Vaskuton, 1895. évi október hó 16-án.

Az elüljáróság.

Kiadó lakás.

Az Apolló-utca és bátya-utca sarkán, Ullrich-féle házban, az emeleten egy 4 szobás lakás, nagy előszobával és hozzá tartozó mellékhelyiségekkel, **november 1-étől** bérbeadandó.

3338. szám.

Faeladási hirdetmény.

Az apatini m. kir. erdőhivatal részéről ezennel közhírré tétetik, hogy a bezdáni, apatini, doroszlói és palánkai m. kir. erdőgondnokságokhoz tartozó 1896. évi kemény és lágy vágások fájának tövöni kibaszalása felsőbb jóváhagyás fentartása mellett **folyo évi október hó 30-án délelőtt 9 órakor** az alulírt erdőhivatal irodájában nyilvános árverés útján a legtöbbet ígérőnek eladatni fognak.

Az árverési és szerződési feltételek, valamint az egyes vágások részletes becslése az alulírt erdőhivatalnál és az illető erdőgondnokságoknál a szokásos hivatalos órákban megtudhatók.

Apatin, 1895. évi október hóban.

M. kir. erdőhivatal.

935. szám.
 kig. 1895.

Pályázati hirdetmény.

Alulírt község elüljárói közhírré teszik, hogy a leköszönés folytán községünkben üresedésben levő évi 240 frt fizetéssel egybekötött gyalogrendőri állás betöltésére ezennel pályázatot nyitunk.

Felhívjuk mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy a községi rendőrség szervezéséről alkotott szabályrendelet 7. §-ában írt követelményekkel felszerelt kérvényeiket **folyo hó 27-ig** alulírt elüljárósághoz beadják.

Rác-Militics, 1895. évi október hó 14-én.

Radoychich, jegyző. **Schmidt János,** bíró.

Alkalmazást keres

egy, az adai földmives iskolát kitünő eredménnyel elvégzett

gazdász.

Feltételei igen szerények; beszél magyarul, németül és szerbül; 21 éves; azonnal alkalmazható. — Bővebb felvilágosítást ad lapunk kiadó-hivatala.

Bérház eladó

Ujvidéken, előnyös feltételek mellett; évenkénti jövedelem háromezer frt. Közvetítők nincsenek kizárva. Bővebb felvilágosítást nyerhetni a kiadóhivatalnál.

Jegyzői irnok és gyakornok kerestetik.

Alulírt irodájában egy képzett segéd szükségeltetik, kinek díját havi 30 frtban állapítom meg és kinek hasznavehetőségétől fog függni fizetésének javítása is; ugyancsak felveszek gyakornokot is, ha képesítése a jegyzői szigorlathoz megvan.

Bács-Szenttamáson, 1895. évi október hó 17-én.

Ivanics Izidor, közs. jegyző.

2671. szám.
 kig. 1895.

Hirdetmény.

Közhírré tétetik, hogy Bács-Keresztur község határában folyó évi szeptember hó 23-án 2 darab ló, és pedig egy sárga kanca 10 éves és egy 2 éves világos pejszörű csodőr csikó felfogatott.

A tulajdonos **folyo évi november hó 2-áig** alulírt községi elüljárónál jelentkeztetik s tulajdonjogát beigazolhatja.

Ha tulajdonjogát beigazolni képes tulajdonos a fenti határidő alatt nem jelentkezik, az állat, mint gazdátlan jöszág, nyilvános árverésen el fog adatni.

B.-Keresztur, 1895. évi október hó 13-án.

Csizmár János, községi bíró.

Keil Alajos-féle
Padlózat-fényváz
 legkifűnőbb mázó-ló-szer puha padló számára. 1 nagy palaék ára 1 frt 35 kr., 1 kis palaék ára 68 kr.

Viaszk-kenőcs
 legjobb és legegyszerűbb beeresztő-szer kemény padló számára. Egy palaék ára 60 kr.

Fehér fényváz
 legkifűnőbb, gyorsan száradó és szagtalan mázó-ló-szer mosdószatlok, ablak-féltak, ajtók és butorok számára. 1 kis doboz 45 kr., 1 közep doboz 75 kr. Mindenkor kapható: 12—13

Heindlhofer Róbertnél Zomborban.

Eladó szőlővessző.

Gyökeres vesszők:

Riparia Sauvage és Portalis, 100,000 drb, ára ezrenként 2 éves **16 frt**, 1 éves **12 frt**.

Sima vesszők:

Riparia Sauvage és Portalis, 100,000 drb, ára ezrenként I. oszt. **6 frt**, II. oszt. **5 frt**.

Oltványok:

20,000 drb válogatott csemegefajból Riparia Sauvageba oltva, gyökereztetve. Ára ezrenként **130 frt**.

Az elszállítás akár most ősszel, akár jövő tavasszal történhetik. A megrendelésnél a vessző fele ára előre beküldendő, a hátra maradt rész utánvétellel szedetik be. Csonagolásért és hajó-állomásra szállításért saját költség számíttatik.

SZTOJÁKOVITS MILOS amerikai szőlőtelepéből **Ó-Palánkán** (Bács-Bodrogh megye). Posta- és távirada-állomás Német-Palánkán.

Zombor. Bittermann Nándor és fia könyv- és könyvnyomdájából.

Hirdetmény.

Ezennel köztudomására hozzuk t. vevőinknek, hogy azon kellemetlen tapasztalásra jutottunk, miszerint közszenünk mint salgótarjáni szén lesz ismétlárusítókat által áruba bocsátva.

Hogy ilyennemű igaztalan cselekedetnek elejét vegyük, kényszerítve érezzük magunkat a szűkebb Magyarországára érvényességgel bíró árainkat a következőkben közhírré tenni:

Elsőrendű darabos szén 62 frt,
Kockaszén . . . . . 50 frt,
Továbbított szén . . . . . 42 frt,
Durva dara . . . . . 30 frt,
Finom dara . . . . . 22 frt,
Porlós szén . . . . . 12 frt,

a vasúti kocsi (100 mm.) a vrdniki állomástól.

Vrdniki szénbánya

3—2 **Ruma mellett.**

5098. szám.
 1895.

Pályázati hirdetmény.

Pacsér községben üresedésbe jött irnoki állás betöltése céljából pályázatot nyitok.

Ezen állás javadalmazása a községi pénztárból előleges havi részletekben 300 frt.

Felhívom a pályázni szándékozókat, hogy pályázati kérvényüket Bács-Bodrogh vármegye 6/1887. sz. szabályrendelete 9. §-ának megfelelőleg felszerelve, sajátkezűleg írva, hozzám **folyo évi október hó 30-áig** annyiaval inkább nyújtsák be, mivel később érkezők figyelembe vételét nem fognak.

Választási határnap utólag fog kitűzteni.

B.-Topolyán, 1895. évi október hó 30-án.

C s á s z á r, főszolgabíró.

2—2

6721. szám.
 kig. 1895.

Pályázati hirdetmény.

Kovil-Szt.-Iván községben megüresedett s évi 360 frttal javadalmazott irnoki állásra ezennel pályázatot nyitok s felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, miszerint szabályszerűen felszerelt kérvényeiket hozzám **folyo évi november hó 5-ének d. u. 5 órájáig** benyújtsák.

Titelen, 1895. évi október hó 12-én.

Vojnits, főszolgabíró.

2—1

1. szám.
 1895.

Hirdetmény.

A zombori kir. törvényszék mint telegkönyvi hatóság 1895. évi október hó 10-én 15650. sz. alatt kelt végzésével kiküldött bizottság ezennel közhírré teszi, hogy Zombor szab. kir. városra vonatkozólag az 1886. XXIX., 1889. XXXVIII. és az 1891. XVI. t. cikke értelmében szerkesztendő telegkönyvi betétek készítésének munkálata folyamatba tétetvén, a helyszíni eljárás a nevezett városban **1895. évi november hó 11-én** fog kezdődni.

Ennélfogva felszólítanak:

1. mindazok, akik a telegjegyzőkönnyvekben előforduló bejegyzésekre nézve okadatolt előterjesztést kívánnak tenni, hogy a bizottság előtt a kitűzött határnapon megkezdendő eljárás alatt jelenjenek meg és előterjesztéseiket igazoló okirataikat mutassák fel;

2. mindazok, akik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, hogy a tulajdonjog telegkönyvi bekebelezését a kitűzött határidőig a telegkönyvi hatósághoz intézett szabályszerű beadvány útján kieszaköljék, vagy a telegkönyvi bekebelezésre alkalmas okiratok alapján a telegkönyvi bejegyzés iránti kérelmeik előterjesztése végett a bizottság előtt jelenjenek meg, ha pedig telegkönyvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek, az átírásra az 1886. XXIX. t. c. 15—18. §-ai és az 1889. XXXVIII. t. c. 5., 6., 7. és 9. §-ai értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött bizottság előtt igazolják, avagy oda hassanak, hogy az átruházó telegkönyvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a bizottság előtt szóval elismerje és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyét nyilvánítsa, mert különben jogaikat ez uton nem érvényesíthetik és a bélyeg- és illeték-elengedési kedvezménytől is elesnek; és

3. azok, akiknek javára tényleg már megszünt követelésre vonatkozó zálogjog, vagy megszünt egyéb jog van nyilvánkönyvileg bejegyezve, ugyszintén az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törlesztését kérelmezzék, illetve, hogy törlesztési engedély nyilvánítsa végett a kiküldött bizottság előtt jelenjenek meg, mert ellenszében a bélyegmentesség kedvezményétől elesnek.

Zomborban, 1895. évi október hó 15-én.

Csipő István, kir. betétszerkesztő tkvvezető. **Radány Péter,** kir. törvszéki bíró.

Egés
 Fel
 Negy
 A la
 illet
 szerk
 a la

Egyes

Neve
 hétén. Az
 különben
 haza sors
 den egyes
 deklódess
 annak ha
 nézetünk
 hangulat
 ménye me
 kodó több
 A te
 keddi üle
 emlékezi

A fő
 annak a
 jelenete, a
 vityak me
 vel. A főre
 politikai t
 bad gyak
 jelen alká
 ugy, anit
 vityák má
 tálásnak i
 harcosok
 szavazati
 végleges
 Csak Zie
 s annak
 szusa elé
 szavai a
 egyeztetl
 Wlaciess
 ismételt
 nincs sem
 megtámad
 nem vetk
 vagyunk
 vezérelt
 küzdelem
 De i
 egyházp
 sunk „pu
 den, az e

A

17
 18
 19
 20
 21
 22
 23
 24
 25
 26
 27
 28
 29
 30
 31
 32
 33
 34
 35
 36
 37
 38
 39
 40
 41
 42
 43
 44
 45
 46
 47
 48
 49
 50